

ИЛ ДАРХАН НЭДИЭЛЭТЭ

Сэтгэний 15 күнд, Дыркуу-скайга Донбасска баран үлэлзэ-бит бырагстар биригээдэлэрэ тогтон кэлэ, Айсен Николаев медиктэртэ сударыстыбанний нэкаагдлыгы тутарда.

«Энгийнхэн хүн тутгайны, тууруулаабуут соруутары толоруукут дүн эрлэлэх этим. Донбасс олохтохторутар медицинскүл коммюут иһин барыгытытар нестиг махталбын билдэрбин. Тыйыныгхан консультация, сүүвүүн элэрээсийн оигорбукут, пашеннары барытарын корбукут – кһин уонга быраас быһылытын хорсун быһыла, – дүн эттэ Айсен Николаев.

Алтыншил 15 күнүүтэн Донбасска үлээлээбит медиктэр биригээдэлэрин салаабааччыта, өрсөгүүбүлүкүтээби харах бальмһатан сүрүн бырааһа Иван Луцкан 2,5 тыһыынча жүрүгү консулгаччы ону таһынан элэрээсэһилэрин өлгөрүүттарын иһитинэрээдэ.

Статистикий 16 күн, Ил Түмэн мунхагдар норуот дьокутааттара өрсүүбүлүгэ 2022 сыллаабы бүддьүөтүгэр уларытыллары киллэрэр сокуон бырайыагын ыланньылар.

Өрөспүүбүлүкэ 2022 сылга
судаарыстан бодунааһа бүддьүөтүн
берыллээн дохуота 43 млрд ю-
рингэ солкуобайынан улаатта уо-
нна 318 млрд 750 млн. солкуобай
буолла.

Айсен просуубулук	2022	Николаев сыллаа5
----------------------	------	---------------------

Айсен Николаев үлэтин сүрүн түгээннэрэ

бүддэлгүйтүгэр уларыттынылары
күүлээринг эрэгнийн социаль-
най-экономическэй сайдымы-
тыг уонна дойду бүдэлүүкэс,
нолуокка уонна тамокейнай-та-
рифинай бэлиттикэтигэр, итингэ
бодог бараммысалынай тар-
гилэлэртэн килэр нолуоктарга
олукбуттарын бэлиттэстэ.

Ол курдук, өрөспүүбүлүкэ бэйэтин нолуобаай уонна нолуобаайга суох дохуоттара 15 млрд солкуобайынан улаатталара былааннаар уонна 166 млрд тахса солкуобай буолуктара.

Сэтгэний 16 күн. Ил Дархан Ухуц Илннггэ сагайар каадырдары бэлэмннр «Муравьев-Амурский 2030» быргыг-реамы кыттылаахтарын кытаа корүгэтэ. «Бу улахан суолталаах быргыг-реам. Ухуц Илннн салгынарыгга турар уустук соруу-тары толорууга анал сагабыллар ирдэннлэр. Финалга тахсыбыт курсаннар кыахтарын, кнннлэр үөрэнн бүтэлдэрн күүлэжкэ, күн бүгүн туланыаха наадан, — днн бүтннгэтэ Айсн Николай.

Кинн Арасеыйи Илин дүнж хайфынхыгтар Уһук Илин дөй-дуга, ол иһингэр экиннэмкэҕэ, таһаараны түтүһүн суолугар, иле-олоһунда уларыта тутууну киһи-лэрингэр уһуллчуулаах оруолла-аһын эттэ.

Мань сэргэ бырагыраама кыттаачылары Айсен Николаевы кытта бырайыактар мультипликативий түмүктөрүн, сэлэннэлээр маастар-бүлөннөхөрүн ырааттыштар.

Стетинский 17 күнээ Москвага Тыраанын асар нэвчилэлтэйгээр Айсен Николаев Сударыстыбаннай тыраанын асар лизинговай хампаанывыгын генералыйн дирэктээр Евгений Дитрихтин көрсөн эрэгтэйбэн бырайыагтарын ырыгтыстылар, Салайхачылар Элээнэтээди бассейн таһаргаһы уонна дону таһар флотун сивгэдымга үлэлтэһинээ Сөбүлээг түһэриситээр, Өрөспүүбүлүкэ бырабылыгталыстыбата устар ааллары тутатчылары субсидиянан уонна сударыстыбаннай мэктиэлээһининэн оһуүргэ былааннылар. Оттон Сударыстыбаннай тыраанын асар лизинговай хампаанывыга Элээнэтээди бассейн устар аалларын бырайыагтарын «Шельфа сытар баайдах сирдэри баһылааһынга анализдах устар ааллары тутууну уонна техниканы сайыннарылым» сударыстыбаннай бырагыраамага күлүлэрэ үбүлээһиниэ комолотһуоҕа. Тэрнэтэ инвестиционнай бырайыакка сударыстыбаннай үп көрүлүр түгэнигэр устар ааллары тутууну уонна

члэгчдийнхээх услууруулаа лн-
зиглэ бигрийн халтгүйлэх-
таах.

Манай сэргэ Сөбүдэлг чэрлэ-
тинэн Ил Дархан «Метеор 120Р»
түргэн залы лизинингэн ылыга
дуогабар түһэристэ.

Ступинский 18 күнэ. Ил Дархан дөйду тырааныстарга министириин солбууааччыга Василий Десятковтын көрсөн 2024 сылга дүзри магистральнай инфраструктураны кэргэтин уонна сагардым коллун былаанын тэрээһиннэрин түөлүүтүн түһүмөн кэсэтиллэр. Бу бырагырааманан Саха сиринэр үлэ 12 аэропортка ытыллар. Салайккычылар аэропорт комплекстарын реконструкциялаа-һыгыга баар уустуктары уонна Дьокуускай куорат аэропордун сомолуоттэри көтүтэр уонна түһэрэр балаһатын реконструкциялааһын үлэтин салгыны ыгыты боппуруостарын быһаарыстылар.

Маньс ээргэ салайааччылар гражданской авиация Дюкуускайдаабы авиационнай техничэскай училищетыгар сага үөрэнэр күүрүһү уонна уолскай дыһыни тутуу туһунан кэпсэтиилэр. Бүгүн устудьуоннар 70-с сыллардаабы эргэ дыһыга үөрэнэллэр. Сага күүрүһү тутуу үөрэнээччилэр ахсааннарын 300-тэн 450 дүрүн улаатыннараар кыабы бэриэбэ.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс секретыгээр.

ЭБЭРДЭ!

Эхэрдэлиибит!

Сэтгэвч 27 күнэ — Саха Сирин идэвхтэй сойбуустарын үзэлтүгээрүн күнэ. Бу бэлэз быраабынньысханах улуус нэригэстээрин бары үзэлтүгээрүн иттигтик-истигтик эбэр-дэлхибин! Улуустугулар барыта 5000-иан тааха профсойуус чигэснэ үзэтээх-хамнастакка. 14 идэвхтэй сойуус камнигэтэ үзэлтүгээр дьон быраагтарын, нэригэстээрин уонна кэмүскэлээх бууааларын тулулар күүсүтэ үзэлтүгээр-хамнахы сылдыаалар. Энэиэгэн күнэ туттабыт. Бары түмэс, биэр сэлөгө буолан, улуустуу сирдэстэйи экономикай сайдытыгылар дьолун кылаахкытын кыагэсэн, тоһуу буолан, үзэлтүгээр-түгээр, сайдарытыгылар багарабын! Идэвхтэй сойбуустарга таһаарылаахтык үзэтээн аастыт күндү бэлэтээн үзэлтүгээрбитигэр эмгэ иттигтик-истигтик эбэр-дэлхибин!

Барызытыгар түлгүн доруубуяны, сиппипшээх үлгүн-хамнаы, дыах кэрэгиппипшэр туруктаах оолгу баарарыт.

Егор ДАВЫДОВ,

Улсуу тэрилтэлэрийн илэрхх
сайгуусларын координатационнай
Сэбиитин бүтэсэбэрүүлэ.

ТЫА ХАҢАЙЫСТЫБАТА

**Тыя хаһаайыстыбатын сайдытыгар анаммыт
суолталаах боппуруостары ырыттылар**

Чурапчы улууһугар Тѳа хаһаайыстыбатын үлэһит-тэрин уонна оҥорон та-һаарааччыларын декадата ытылла турар. Быйылгы тэрээһиннэр Саха АССР төрүттэммитэ 100, Тѳа хаһаайыстыбатын ми-нистэриститбэтин 100 сылларыгар ананна.

«Аймалгы» норуот айамнаа-
тын дьыттыгар "Инновационнай
сайдыы усулсубуатыгар тыа
хаһаайыстыбатын эйгэтин кад-
дырларынан хааччылыы" стра-
тегическай сирсийэ түөрт ха-
һысхан ытылыына. Чурапчы
улуутугар тыа хаһаайыстыба-
тынан бүткүс сирсийэ буолар.

Диагналг СӨ Тыха хайуайыстыбатын министрэйстибэтин Сүөлүгү нигингэ уонна племениной дьыалада департаментын салайааччытын солбуулааччы Галина Осипова, тыха хайуайыстыбатын истисэллннстэрэ, туһааннаах салаатта начальниһыктара, нигэрмэрэр, аграрнай хайысхалаах оскуола бэрэстэбинэллэрэ, үрдүкү кылаас үөрэнээччилэрэ, Чууригчытаады колледж устудьуоннора кытыннылар. Дьоккуускайтан, Уус Алдантан, Амматтан уонна Чууригчыттан, уопсайа, 70-ча киһи кытына.

Степан Бочкарев, Уус Алдан улууһун тыа хаһаай-стыбатын салаататын салһаа-чыты:

- Бу сессийэҕэ Уус Алдантан «Агро-

старталы гранын ылыбыт бааһынай хаһаайыстыба салааһынчыта Иян Попов буолан кэлибит. Билигин дойду үрдүтөн аһы-чолу миэстэнигэр оҕоруу туһунан сорук турар. Майы толорорбутугар бастатан туран, сүөһү-сылгы ахсаанын аччатыа суохтаахпыт. Онуоха ынах сүөһү ахсаанын кыччапнат туһугар сөптөөх тухуу быһаарыылары ылыным хайысхатыгар сырттыбыт. Билигин нэһилиэтиниз сүөһүтүн абылатарынан энэр улуустарга барыларынгар баар кыһалга буолар. Сүрүн биричиннэтэ, биилэн туран сүөһүнү көрөр-нигэр дьоммут сааһырдылар. Майы сэргэ, кэллнннн сылларга кураан дьыллар тураннар, сүөһү аһын бэлэмизинингэ төһө до өрөстүүбүлүкө өттүтүн улахан көмө баарын нэһи уустуктары үөсөттэ. Бүгүнігү сүбэлэһиниг сүөһүлэрин эһөр дьонот сүөһүлэрин ылан, өтө быһынытынан көрөр нэһиэһи аайы тэрийтэни тэрийиэһин дьон этин киирдэ. Чуолаан, потребителскай кэспэртинин буолуохтаах. Ону хайдах сабалаан тэрийбргэ ыһпыттарын-чымчыктарын ырыстыбыт.

Аркадий Ксенофонов, СӨ
Туризмды сайылынарыы агент-
ствотыны уюуна территориялы-

най маркетинг
отделын нача-
лчинныг: - Бийн
тэригтэй биш
туризм эй-
гэнийг биз-
нестэй тэрийн-
ийн, үлдэтийн
тулгуур урбан-
пийт- тарыг хийж
үлээлгэжээ. Ойон бүтэнгүй нэг-
сийгээ консалтингийг бичгэ-
лээ. Ойон талынхан ижигдэ хайр-
хуульчидыг талынхныг талынхныг
туризмийн хөгжөөдөг. Талынхныг
туризмийн хөгжөөдөг. Талынхныг
орутгэрийн хөгжөөдөг, ирээдүйгээ
Ханхныг хөгжөөдөг сайдмал-
тарын, тухайнхныг, хуульчидыг
бааларын, ойон бичгэрийг үл-
дээлгэжээ.

Бу сага сайдан эрэр эйтэһүн
баһынай хаһаайыстыбалар,
ТХПК, предпринимателэр дыа-
рыктанан, туристартан эбин до-
хуот килэтэриннэхтэрин сөп. Били-
гин, пандемия, дьүһэ хаайтаран
олоруу кинигтэн, дьон-сэргэ
айылбада тыхсылхтарын баҕарал-
лар, тыа сиригэр бараллар. Итин-
таһынан, саха култууратын, аһын-
уолун, үгэһин коро, тас дойду-
лартан туристар кэлэлэр уххана.
Дьокуускайга сымдан, сахалык

этннка суобун бэлэгтнвилэр, тьа снрнгэр барьахтарьн бабараллар. Ыгырьа, сүөһү ннтээччилэр, түргэннук снтэр салаанан дьарн-ктаначчылар турнстарга маастар-кылаастарь ьытыахтарьн, салгылаахтар коннай турнзмы салыьнаарьахтарьн сеп. Мань талынаш нндюк, мьот уода коруньэргэ туьуан бэстнбээллэрн тэрнйээхтэрн сеп. Тьа снрнн турнзма салынааьна, нэлннэвэ эмнэ сайдар. Бнрн бэлэгтээч этнхпнтн бабараьыт – тьа снрнгэр турнзмы үгэсэ олобуран, бнр халыьпка олобуран буолбакка, уратытк, сонуннук ьлсан, саганы кнлэрн толкуьдуохтарьн наада. Холобур, ьгырьа ннтээччилэрн ьылааха. Кннэлэр мьоту атылмьылларьн талынан, мороненай мьот, мьөттэн мьыла, аьы астыьрга аьаллаах мьот днзн ассортмннарн албэтхтэрнн сеп. Эбэтэр боростуой турбаазь буолбакка, «ульа» курдук оноруоха сеп, успурот экстремальнай коруньэрдээх. Эдэр ьычат актыььанай сыьналанга талан, уерууну кьтта кэлэхтээч этт.

Олохтоох көбүлээһини сайын-
нарыы агентство дүрүктэрин
солбуйааччы:
- Тыа хаһаайыстыбатыгар каа-

дээр тэгийбэтэ — хүн
бүгүн кыталга-
лах боппу-
урс. Бийити бу
сайынгыттан
тыа сирын ту-
ригзыгар сана
бырайыгы
садалаатыбыт.
Бу олоххо ки-

ирэргээр ресурс-
быт элнэгтнийр - федеральной
агаан суолун кытыгыгар олороб-
бут, согтоох предпринимателлэр,
бааһынай хаһаайыстыбалар ба-
аллар. Кыһалҕабыт дээн - тыа
хаһаайыстыбатын, гостинич-
най сервистэри, кафедалар атын
таһымна таһаарыахтаахпыт. Ону-
ока биридчилээн урбаанньыт-
тары кытта үлэлэхпит. Олоһо
ыһаҕа Өймөкөөһүнө буолу-
хтаах. Онон албах турист феде-
ральной трассанан аһаахтара.
Онно бэлэмнээн, Чурапчыга инни-
ки күөһүгэ сылдарын туристар-
га аһааһык кордөрүөхтээхпит.
Тыа сириг туризмн Чурапчыга
сигилин үөрэтэн, согтоох дыһаа
ылылыныабына, өйөбүл баар бу-
олдагына, олоһо киириэни, үлэ ми-
нэстэҕэ таһааран сөл.

Түргэнийн сэтгэр салванан, ынхрыа нийтлэлээн, тьа хайаа-
йыстыбатыгар дьэзэжэргэн' бие
ншнээн дьарыктаанааччылар.
Агросартап гравын кьайыла-
ахтарэ быһа биеэрийгэ байгэрийн
уопутарыттан үлдэбининилэр.
Сипһинилэрийн кьисинилэрэ ис-
тэргэ олус үчүгэй, «эһини эмнэ
ону ойгорор кьахтааххыт», - диги
санаабытын бөөдөгөтөр тыллари
тюрүдэлэр. Сага сагаалааччылар-
га маньнык сэминэрдэри ынтар
олус тьуһалаах бьолуога.

Ити курдук, түвт хайрханын ымыллыбыт стратегический снэссийэ тыа хаһаайыстыбатын сайдытыгар, каадырынан хааччылты болтуруоһугар, сүөһү тоботун ахсаанын оннууһун хаалларыта, элбэтнэгэ ымыллыбыт быһаарылар олукс киирилизэригэр кэскилтиэх уонна дыһуннаах кэпэстии ымыллыныа.

Μαρφα ΠΕΤΡΟΒΑ.

БАЙЫАННАЙ ЭПЭРЭЭССИЙЭ

Ил Түмэн спикерэ байыаннай сулууспалаах дьинэ кэргэнигэр сырытта

Алексей Илмн олохтоох дьахалта өттүттэн быстах байыаннай эпэрээссийэ барбыт байыастар дьинэ кэргэнигэр көмө хайдах ытылларын бэрэ биэркэлэтэ. Мордускиннар абаларынан Афанасий Николаевичтын олох-дьаһах, үүт-ас туттарытын туһунан атах тэпсэн олоһон көпөттүлэр. "Көмө оһоһулар, төлөбүрүлэр тирэһилинбэттэр, олохтоох салалта бэйэтэ быһаарар боппурюостара бааллар. Дьон эмнэ көмөлөһөр. Мин байыаннай сулууспалаахтар дьинэ кэргэнигэр барыларыгар чугас дьоннорго түргэнник кыаһы көтөллөөх эргилтэн кэлэлэрингэр баһарабын", — дьитэ Алексей Еремеев.

Дьинэ кэргэн улахан уоллара Николай быһыл балаһан ыйгар мобилизацияламмыт. Ийэтэ Анна Дмитриевна, асата Афанасий Николаевич оһоһунан өттүлэр.

чааһынай дьинэ бэйэ буолан олоһоллор. Оройуон олохтоохторо уонна олохтоох дьахалта дьинэ кэргэнигэ көмөлөһөр, волонтердар соторутаабыта тигэргэнэрин хаарын күрдүүбүттэр. Бу ыал өрөспүүбүлүкэ биир кэмнээх төлөбүрүн ылбыт. Николай дьонго күн бүгүнүгэ дьинэ 18 сүөлүнү иһтэн туруораллар. Ил Түмэн спикерэ быстах байыаннай хомуурга барбыт байыас дьинэ кэргэнигэр бары наадалаах көмө оһоһуллубутун бэлэттэтэ.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

СӨ Ил Түмэн Судаарыстыбаннай Мунһабын бэрэссэдээтэлэ Алексей Еремеев Чурапчыга байыаннай сулууспалаах Николай Мордускин дьинэ кэргэнигэр кытта көрүстэ.

Чурапчы улуусуругар волонтердар кииннэрэ аһыллыа

Улуус үрдүтүн байыаннай операцияга ыгырыллан барбыттарга уонна кииннэр дьинэ кэргэнигэр үлэ күүскэ ытыллар. Хас нэһилиэк аайы муус ылыыта буоллун, харчынан көмө буоллун, барытыгар көмөлөһөллөр.

«Иинникитин бу үлэ барыта волонтердар кииннэрэ аһыллыа, ол нонго өтүөттөн барыахтаах. Бу киин тэриллиитигэр үлэлээ сылаабыт. Волонтердар кииннэрэ аһыллан, бийиги дьоммутугар кэргэн аартыктары арыллыт. Ол курдук, үөрэххэ кииннэр биир кэргэн экссэмэһигэ эһин баал, үлэсэ кииннэр улахан преимуществалаах, бырайыак көмүскээһинигэр маанык волонтерскай үлэсэ уопуттаах, ол эбэтэр тус кииннэскэлээх киин ордук кыаһылаах буолар. Бу — бийиги олох ирдэбилэ буолар, бийиги тулар, бастаан утаа, киин өйөөбөтө элбэх буолуо, ол гынан баран ылсан, быһаарсан бардахха, олус иһтэрэһинэй үлэ буолар. Манньык өтүөт эрэ буолбакка, бу добро ру дьинэ сийтэ элбэх араас үөрэх баар, өрөспүүбүлүкэтээги, Арассыыйатаагы, ону таһынан аан дойдуулаагы бырайыактар бааллар. Киин сайаалка толорон, кыттан, баал да хомууһабын, бэйэгэ сайдаһын даһаа, онно-манна бараһын-көлөһүн", — дьинэ ыччат отделын салайаачыта Александра Хомус иһитиннэрэр.

Александра улууска эрдэ тэриллибит быстах хомуурга сылдьар байыастардаах ыалларга оһоһулар көмө ыстаабын иһинэн волонтердар үлэтэрин салайар.

Нэһиликтэринэн туох-хаанык үлэ барбытын наардаан таһаарыт.

Арыаалаах нэһилиэгэ
Ийэлэргэ ас асатан, үс дьаһык аһы Уссурийскайга мобилизованаай В. Борисовка ытыллар. Борисовтарга, Барашковтарга Тарамтахы Эбэттэн муһа баһыгын аһаан тиксэрдиһэр, муус тирэһилиһэр.

Харчынан 180 тыһ.солк. хомуулан, туһааннаах дьонго тирэһилиһэр.

Одьулун нэһилиэгэ
Карповтарга, Кардашевскайдарга, Слепцовтарга оһуола үөрэнээччилэрэ муус тирэһилиһэр. Михайловтарга хаар күрдүүбүттэр.

Хатылы нэһилиэгэ
Эр дьон түмсүүтэ харчынан көмөнү оһорбуттар. Сомоволоһуу күнүгэр кэргэн тэриллиһэр. «Үтүө санаа» дьаһыгар кирибит үбү быстах хомуурга хабыллыбыт уолаттарга ытыллыттар. Мобилизованаайдар дьинэ кэргэнигэр нэһилиэк дьахалтата харчынан көмөнү оһорбут, муус тирэһилиһэр.

Талый нэһилиэгэ
Аһыаа кыттыһан, 40 тыһ. 500 солк хомууллубут үп уопсай субэһин биир дойдулаахтарыгар Светлана Дюдорова-Лаврентьевскаа ытыллыбыт.

«Аартыа» НАД. Сомоволоһуу күнүгэр Мугудайы кытта кыттыһан кэргэнэһин, кирибит үптэрин мобилизацияламмыттарга ытыллыттар.

Хомтобо нэһилиэгэ
Нэһилиэк дьахалтата уонна уопсастыбаныыктара харчынан көмөнү хомуулан, мобилизацияламмыттарга уонна кииннэр дьинэ кэргэнигэр тирэһилиһэр. 25000 солк улуустаагы «Арассыыйа ийэлэрэ» түмсүүгэ бэрли-

либит, 8000 солк. мобилизацияга сылдьар Р. Пестеревкэ тиксэрдиһэр.

П. Казенкин төрөппүттэрингэр матырыйаалынай көмө оһоһуллубут.

Г. Пинигин ийэтэ «Сахатранснефтегаз» олохтоох үлэһиттэрэ дьинэгэр гаас халбоон биэрбиттэр.

Диринг орто оһуолатын 38-с ытыһа эт ас, бородоһута хомуулан, Санкт-Петербурга госпиталга сытааччыларга ытыллыт.

Мугудай нэһилиэгэ
Нэһилиэккэ аһыл хаммыһыа тэриллиһэр үлэһиттэр. Уопсайа, тэриһиллэртэн, биирдиктэн олохтоохтортон 157 900 харчынан хомуулан уолаттарыгар ытыллыбыт, кииннэр дьинэ кэргэнигэр бэрлиһит. «Күбэй» уопсастыбаный түмсүү кииннэрэ 44 аптеканы тигэн, «Якутия с кави» көмө пууһугар туттарбыттар. Бу күнүгэр 7,8,10 кылаас үөрэнээччилэрэ, Тимур Семенович Смирников салайытынан, мобилизацияга барбыт Прокопий ийэтэ Светлана Ивановна Толстоуховага баран, хайтыллыбыт маһы барытын саһааннан кэлбиттэр. С.И.Толстоуховага, В.Д.Пермяковага муус тирэһилиһит, мобилизацияламмыт ыччаттар дьинэ кэргэнигэр быһыллыгы муһахтан биирдик куул балык тирэһилиһит. Ону таһынан госпиталга эмтэнэ сылдьар байыастарга олохтоохтортон хаас да төгүлээн сахалы ас-үөл хомуулан барбыт, уолаттар ийэлэрингэр, дьинэ кэргэнигэр биирдиктэн психологическай өттүнэн эмнэ көмө оһоһулар.

Алабар нэһилиэгэ
Мобилизацияламмыт дьон дьинэ кэргэнигэр, төрөппүттэрингэр муус ылан биэрбиттэр, күһүнүгү муһахтан балык бэрэһиттэр. Биирдиктэн көрсөн, туох кыһалҕаахтарын билэс оһороллор. сүбэ-ама биэрэллэр. Биир ыал өттүгүн быһааран чоһууна хааччылыттар. Нэһилиэккэ күүһүнэн уопсайа 33 тыһ. солк. кэргэн харчы хомуулан, туһааннаахтарга түгэһилиһит.

Бахсы нэһилиэгэ
Манна, сайаалка быһы-

тынан, муус ылыһтар, балык түгэһиллэр, биир ыалга идээ оһорүүтүгэр көмө оһоһуллубут. Туох кыһалҕаахтарын билсэн, муһаарар боппурюостарын быһаарсан, сүбэ-ама биэрэллэр. Уопсайа 35 тыһ. солк. хомуулан, туһааннаахтарга тиксэрдиһит.

Балтоно нэһилиэгэ
Быстах байыаннай операцияга барбыт ыччаттарыгар нэһилиэккэ көмө харчы хомуулан ытыллыттар. Дьинэ кэргэнигэр туһааннаах докумуоннарын ситиһэллэрингэр тырааныспарынан хааччылыттар. Биир сотоох оһорор ийэсэ муһуун ылан биэрбиттэр.

Саловьс нэһилиэгэ
Быстах байыаннай хомуурга ыгырыллыбит ыччаттар дьинэ кэргэнигэр туох кыһалҕаахтарын билсэн, эмнэ араас өртүтэх көмө оһоһулар. Ол курдук, биир ыалга дьинэсэ тымыһытынан, кунус куппугар, сүөлү көрүүтүгэр көмөлөһүлэр, муус ылан биэрбиттэр, күһүнүгү муһа баһынан бэрэһиттэр, Госуслуга нонго сайаалка суруйалларыгар, докумуоннарын ситиһэллэрингэр көмө оһоһуллубут. Күн аһын кыһалҕаарын билсэн, көмөлөһө оһороллор.

Хадаар нэһилиэгэ
Мобилизацияламмыт уолаттарга нэһилиэккэ 94 тыһ. солк. суума көмө харчы хомуулан ытыллыбыт. Уһулаан кэлэһиниһэр иһин таһаһы тигэн бэлэмнээбит. Мордускиннар тэһиллэрин хаарын күрдэһи биэрбиттэр. Бу күнүгэр Ил Түмэн бэрэссэдээтэлэ Алексей Еремеев кэлэн, олохторун-дьахалтарын, туох кыһалҕаахтарын, туох

өрүттэх көмө оһоһуллубутун билсэн барда.

Чурапчы нэһилиэгэ
Быстах байыаннай хомуурга ыгырыллыбит байыастар дьинэ кэргэнигэр, чугас дьонноругар өй-санаа, матырыйаалынай өттүнэн көмө тийиһтэхтик ытыллар. Сайабылыаһа түһэрэн, 12 ыал Чурапчы нэһилиэгин дьахалтатын пуондатыттан 28тыһ. 750 солк. суумалаах көмөнү түһүт.

Сылын аһын ытыллыт «Эр муус» күрөхтэһин тэриллиһэр, 40 массына муус ылыллыбыт. Манна ТОС аайыттан 8-тыһ эр дьон, 12-ли оһуола улахан кылааһын уолаттарга кыттыбыттар. Мобилизацияга сылдьар ыччаттар дьинэ кэргэнигэр уопсайа, 15 ыалга ылыллыбыт муустан тиксэрбиттэр. Иһини тэһэ күһүнүгү муһа баһыттан өлүүлэһэр, биирдик куул тоһ баһыгы түгэһиллэр. Кыстыкка кириһтэ аһаан, 5 ыалга тимуровскай уонна волонтерскай үлэ тэриллибит. Мастарын бэлэмнэһэр, хаардарын күрдэһэр, муустарын дьаарыстаан о.д.а. үтүө көмө оһоһуллубут. Манна нэһилиэк дьахалтатын испэһиликтэрэ, Чурапчытаагы судаарыстыбаннай успуорт үнүстүүтүн устудьуоннара быһааччы кыттыһы ылыттар.

Бийиги уустук кэмгэ үтүө санаанан салайтаран, быстах байыаннай операцияга барбыт уолаттар дьинэ кэргэнигэр, чугас дьоннорун кыһалҕаарын быһаарыт, кииннэр өй-санаа, матырыйаалынай өттүнэн өйөөһүнүгэ биир дойдулаахтарын көмөлөһө олус наада. Онуоха волонтердар кииннэрэ аһылынаһына, бары өттүнэн таһыстаах, биһэ тирэх буоларо саарбахтаммыт.

Елена МАКАРИНСКАЯ.

A black and white portrait of a young man in a Soviet sailor's uniform. He is wearing a white sailor's cap with a dark band that has the word 'ТУРКОМБАШЧИ' (Turkumbashchi) written on it in Cyrillic. He is also wearing a white sailor's jacket over a striped shirt. The background is a plain, light color.

1969 с. хөнгөл тустуута Тихоокеанский флот чөлүүйөнөз буолбута. Армия кэнигтэн. 1970-1971 сс. дөйдүгүтүр Алаздар 8 кылаастаах оскүолатыгар физкультура учууталынан үлэстэ-бигэ, ухалаттары тустуута дырык-таабыта, сүтүннүстүр дагыны бээр буолбуттара. Чыаптара ухалаттара

1994 г. «АЛРОСА» акционернай хампаанниада баайы-дуулу арангаччылыыр отделин. 1996-2005 гг. Хампаанниада экономическай куттал суох буолуутун Управлениетын салайааччытынан, Бырабыланынны чинчийиигэ талылдан ситиһиилээхтик үлэлээбэтэ. Ити сылларга АЛРОСА алмааһы хостуур, сортировкалыыр усунга атыллыыр Арассыыйа, Аан дойду биир улахан транснациональнай хампаанниатыгар тииһэ үүмүтэ. Ити үлүгүр элбэх суумалаах алмааһы харайыныга куттал суох буолуутун хааччылыыр Управлениесэ

КЭРИЭСТЭБИЛ

Хомойуох эһин, аан дойдуну биир гына сатыылаабыт пандемия билиги дыт кэргэни гымнубата. Олус таптыыр күндү кайһибитин содуллаах ыарым илдэ барбыта бу дыт сүтүннэ 30 күндүгү биир сыда буолар.

Тагтаалах кэргэм, абабыт, убайбыт, бырааппыт Ноев Василий Васильевич 1961 сыллаахха бэс ыйын 29 күнүгэр Чурапчы оройуонун Мындагаайы сэлэнэ-нэтигэр Екатерина Николаевна уонна Василий Кириллович Ноевтар дьомэ кэргэннэр үлүс оҥон кун сиригэр көрбүтэ.

Аята икки кылыс хэниптэн торообут бастакы уолутар бэйэтэ аатын илгэрбитэ. 1962 сыллаахха дыз юргэн Васа биһир саастааҕар Одьулуунга хөһөн тахсан олохсуйбуттара, ийэтэ оскуолаҕа учууталынан, аҕата совхозка агрономунан үлэлээн барытатара.

Вася оскулада киирээр дээрн оёо сааһа Одьулуунга элбэх аймах ортоугар дьаллоохтук ааспыта. Очотообу кэм бастыг келалөрүүнэн метохисл, велосипед буолаллара, ону бэрэ собулээн дьонун кытары элбэхтик миннэн, хатааһылаан техниканы интэрриэһигии көрөрү итин кэмтэн сафаламмыт буолуохтаах. 1968 сылга Ноектар дьыз күргэн Чурапчы сэлээннэһитигэр коһон киирэн олохсуйбуттара. Онтон ыла Василий оёо сааһа, атааххат уруута, үлэниг буолара Чурапчы сэлээннэһитин кытары быстыбат сибээстээх. Кипи оскулада оёо тэниэн үөрэнэн барбыта. Сүрдээх дьобурдаах этэ, бары предметтэргэ ситиһиннээхтик

үөрэмнэг, бэргээжидик урууны-
дуур, дуобакка ооннуур этгэ.
Бипргэ үөрэнэр оодолорул, таваа-
рыстарын ортотугар тэбне-тэбгэ
сылдьян оонньоон-көрүдээн,
сөбүгэр мэниктээн, тэбнэгтээн
оёо савань дьоллоохтук атаарбы-
та. 1978 сыллаахха Одьулуун 13
№-дээх профтехуниверситетыгар
үөрэххэ киһирэн суоппар идэтин
баһылаарбыта.

Онтон мала киши олодо, үлэтэ суолпар идэтин кытта быстыспат сибээстэмнэгэ. Массыныны бүгэ тарбадын курдук бигэрэ. Агаардаа тыаһын иһилдэн техника туга моһуокталбытын өтө көрөн, сыһаппакка айһан бигэрэ биһигини элбэктик сохтороро. Техникада сыһаана чутас буолан массына туругар олус бирсинчэк киһи этэ. Түүнү күнүһү аах-сыһапка үлэ транспорта буоллун, бэйэтин тус массыныта буоллун, онорон, оһугар түһэрэн барыт айыра. Киһиэхэ олорустахпытна на олус эрэлдэхтик нус-хас айһа-ныарбыт, массына моһуоктуон соһ дээн өйгө да суох буолара. Бигэрэ да аара алдынан суол ор-тотугар олорон хаалбыт түгэни өйдөөбөппүт. Ол курдук, техниканы толору баһылаабыт эрэл-дэхх суолпар этэ.

Василий Васильевич 1981
сүлтэ Советскай Армия көкө-
түгэр сулууспалаан кэлэбүттэ
араас тэригтэбэ суомпарына
үлээбүтэ. Оройуонаабы ситэ-
пидстанцияда, суһал көмө стан-
циятыгар, Сербскайга, ТОО
«Алма Паланн Лаймондо», Ки-

нофикация пуулуугар ор сыллаарга үлэлээн сыратын биеэртэ, үлэлээбит коллективтарын убастабылын ылыгыта. 2000 сыллар ортолоруттан элбэх киһи айыаннары кыһалҕатын чөлүктөн тахсан өнөтүн өнгөрөн кэлбитэ. Дьон тэтигээн үлэлээн-хамсаан пенсияга тахсыгыта, ол да буоллар, хара ыалдынар дүрри массыына уруулун ыһыктыытаҕа. Туох баар наадабыллар киһи эттэрэрэ, сүүрэн кэлэн барытын сылсат өнгөрөн, булан-талан боппуруоһу тутта быһааран, хас да ыалынан туллубат тутуох киһибит буолла сылдьыгыта.

Күргөнгөзүнөн Анастасия Петровнанын 23 жыл олус эйэлээчтик, дьолюбоохтук олорон ааста. Күргөн тапталыгар, кыһамыктыгар, көрүүтүгүр сымдымбыт буолан, күргөнгөзү сүрдээх сылаас сыйлаһаһаа, мэлдин көмөлөөсү сымдыара, күнөөдөн түбүгү чэчмэтэ сатыыра. Олорор дьылзрин ким хайа нинниһа гаас сүстүмэтигэр халыботторон, туох бээр толору хааччылыһытын барытын бэйэтэ өгөрбүтэ. Ол түмүгүр олус сылаас, сырдык, киһи кута сүрө тохтуур, дууһалыын сыһыанар дьыл буолбута. Уот сүтүмүтүн саадаан, тилгика, ламинат ууруутун сантехниканын, дыт, бааныны гараас туох бээр ис бараан үлэтин бэйэтэ өгөрбүтэ. Дьон-сэргэ "Бу барытын Василий бэйэтэ өгөрбүтү, хайдах барыны бары сатыырыһы" дээн сөбө махтаһа ыйытар буолара. Үлэтин барытын эрдэттэн быһаарыһыһыны собулутар.

Аадын-суотгаан, ордук хошу хам-саммат гына биринчинктээн оло-
рогун собулүүрэ. Кэргэнийтээн
сарсыарда чэйцүн олорон, күн-
нээдн үлэтин былаанын юлэни
олороно бу баар курдук.

Олус дэлгэмэх булаган дын-
тнэгэр нанаа тардварар этэ. Кыдгас
да кэмгэ бардагына, ахтан, ку-
руук ыксаан агай дынтнэгэр кэлэн
үөрэрэ-которо. Элбээн билэр
корор, дойдү союунааран мэлдэн
кэтээн корор олох хахмыгыттан
хаалсыбат кийн этэ. Билинтин мэл-
дм хангытна, ойүн дыракты
сылдыра. Билр собулүүр дыры-
гынан кроссворд тааһымта этэ,
итиннэ киннэхэ тэнкөлэр кийн
агыйлах буелуо. Уоллаах кыс
офолорул атахтарыгүр туруорап,
үрлүк үөрэххэ үөрэттэрэн, ыл
огортоон, элбэххэ үөрэтэн така-
йан, кылдларынан комолоһон
барда. Элхэ булар дылун бил-
битэ. Офолорулар, сизиннэр олус
сымнадак, элбэс сыһаннаах
кийн этэ. Сизиннээн уфулуччу
чутас сыһаннаах этитэрэ, атаах-
татаан, таптаан сүртэин сылааһын
барьтын билэрэрэ, сизнэ эннэ
элбэх үөрүүнү, тапталы билэрэн,
бийиги Баһылайбыт дыллоох
кийн этэ.

Бийрэг төрөөдүт биеэ кайи-
бары олус чутас, эйгээх, түм-
сүүдээх буоларбытыгар Баһилаһа
оруола олус улахан. Улахан уол-
аһа баһилык буолан кини элэгтэ
бийиэхэ хаһан баҕарар ыһааһын-
наах буолар. Кини элэгиттэн
туора баран төттөрүтүн оһорбун-
тун, эбэтүн төһөрбөтөхтүн диктэ

СУОК ОУОУО.

Ы а л -
дын нин
иню багты-
ларын санга
дыгзлэрингэр
итгэн сит-
тивэн тар-
дан, толору
хаачмылшын
онгорон, муо-
сатын тэлгэн, туох баар быетах
үлгүн баршын сүтэрэн-хото-
рон, үлэ бодонү көрсүбүтэ. Ба-
рыта табыллан, үлэ үмүрүлэн
илэрттэн наһаа үөрэ, астына
сылдыбыта. Кини сатаабата
дээн-суох, барытын бэйлэчч
чинчэйи, үөрэтэн онгорбута эрэ
баар буолара. Күндү киинибитин
эмиско сүтэрэн, улаханлык обу-
стардыбыт, аһымыт мүдүрүбүт.
Дыылга хаан ийиһаа буоллаа
буолуо-баара-суога 60 сааһыгар
орто дойдуттан күрүннэ.

Үчүгүз эр санаалах, кэрэ дууһалах, сырдыкка эр тардыһар кэлбикитин мэлдь саныныгы, ахтабыгы, наһаа суохтуубут. Билигин кытта 60 сыл устата дылууу сымдыкыгыгар мунура суох махтананып, Кини ситэ олорботогуни ордолора, етэнгэрэ салгыахтара, ситэ олорботогуни етэрискэтэрэ, Билиги өйбүтүгэр-санаабыгыгар, сүрэхлпитигэр Василий Васильевич мэлдьн баар, кини аата үмүтүлүбүт.

Кэргэнэ, ахуялара, бииргэ
торлообүтгэрэ.

Күндү киһибит сырдык кэриэһигэр

**Сырдык мөссүмүз мэлди
тыннаах буолуоҕа...**

Күндү оёбот, кымыз, балтыбыз,
Болугур ненилигин олохтообо Исакова
Нарыя Ильинична уунуку, ыарахан-
нык ыалдын, бу дый, сэтинин 24 күлү-
гү олохтон турсабыга 40 хонуга тволла.

Күндү ободот Нарыяа 1995 сыллаахха, кулун тутар 4 күнүтөр биһиги дың кэрэгинэ – Матрена Ивановна, Илья Ильич Исаковтарга үс уол оҕо кэинигэ, кэргэннээх күндү кыыс оҕо буолан, күн сириҥ көрбүтэ. Убайдарга уонна биһиги, нийлээх аҕата, Нарыяаны наһаа маанылаан, истиг тапталбытыгар угуттаан улаатыннарбыппыт.

Кыласчаамыт кыратыттан ураты талаашкада – «Бмы» уһубаанга сылдьабыттан хоһоон ааһан чугдаарара, үтүкүүлээн тэйэрэ, ыллаан эйээрэрэ бу баара даҕды...

Нарийн 2001 снллаахха Амма орто
оскуолатын маннайгы кылааһыгар үөрэнэ
кннрбнтэ. Чнзпнэр аайы ыытыллар бэрэ-
бнрэкэннэр үлэлэрнн «туйгун» сыанаба
толорон, учууталын, төрөппүттэрин
үөрдэрэ. Алтыс кылааска днэри наар туй-
гун сыанаба үөрэмннэ. Үөрэнэр кэмннэр
Чурагытаабы мусукаалынай оскуола
фнналыгар уруһуй кылааһын туйгун-
нук үөрэнэн бүтэрбнтэ. Оскуола, улус,
өрөспүүбүлүкэ ийнннн ыытыллар уруһуй
куоннрустарыгар кыттан дипломант, ла-
уреат үрдүк ааттарын ылаа. Уруһуй бары
сагабылыгар дыһыһан туран үөрэнэрэ.
Кэлин кыраасканын холустаба айылба
хосчулаларын уруһуйдуура.

Туохха барытыгар наһаа дьобурдаа-
ба. Ордук тыл предметтэригэр сөбүлээн
дьярыктанара. Остуоруйа айбыта оҕот-
тон ураты буолара, хотоон, күлээн
да айара. Тугу ылысыбытын барытын
ниһэбэр тиздэр уратылааба. Үөрэппит
учууталларыгар, кылааһын салайааччы-
тыгар, бииргэ үөрэммит доһотторугар
ураты сыһыаннааба. Тугу эппиттэрин,
дэриэстэтиин тоһонорго дьулуһара.

Сүрдээх сэмэй, аһынгыгс майгыылаа-
ба, Алын сүлүүх оскуоланы уонна тох-
сус кылааһы бүтэрээрингэр «Сыл бастын
үөрэнээччигэ» анал аат илгэриллибитэ.
Оскуоланы бүтүрү сылыгар нуучча
тылыг уонна литературатын үөрэтиигэ

сигийнхлэрийн ийшин, учуутал дэмж кэргэн Саввиннар династияларын грана ахаммыта.

2012 сндалаахха Амма орто ошуол-тын снтинилэлэхтих бүтэрэн, Дюкуус-кайдаагы финансовой колледжка үөрэнг кннрбигэ. Наһаа элбэх сырдык ыр снна-алаага. Дивагнёр, худуолунньук эбэтэр муьтнпликатор, тылбасчыт да буолуон бөгсрара. Кннигэ алдымта бннр сүрүн, талталлаах дьарыга этэ. Ингэриниэт сн-тинингэр кннрэн кннигэ аагара. Япония, Корея куьтуураларын, искусстволарын, үгэстэрин үөрэтэрэ, кэлсннрэ. Бүтэрэр сылыгар ыараханньык ыалдьан, улаханньык аймаммылпыт. Онуоха уустук түгэнгэ түбэспгт кнннрбигитгэр бар дьоммут улахан ойбул буолан, санаабытын бөгср-гөспүттэргэр, комолөспүттэрингэр бука бөмдөдөгүгэр истингннк махтанабыт.

Ол курдук, ошотуу эмтээрлэгэр, ай-санаа, матырыкалынай өттүнэн көмөлөспүт биһир дойдулаахтарбытыгар, биһиргэ үөрэммит доҕотторугар, аймахтарбытыгар, биһиргэ үлэһэбит кэлэктииппитигэр, “Ымыы” уһуйаан сөбүдэс-сэйиэр А.И. Прокопьеваҕа, Амма орто оскулатын дириэктэрлэригэр В.И. Пермаковаҕа, биһиргэ үөрэммит доҕотторбутугар, олобун тийэх күнүгэр дээрли эмтэ-бит-томтообут Чурапчытааҕы баһыына реанимация отделениетын үлэһиттэригэр, быраастарбытыгар В.Ль. Потаповка, М.Д. Эверстоваҕа, кылаабынай бырааска А.М. Кеснофонтовка, корорбүтүгэр-истэрбитигэр көмөлөспүт соххалынай үлэһиттэригэр А.В. Васильеваҕа, Июлияҕа, Еленаҕа, Ир-маҕа, Туйаараҕа уонна дыһын-уотунан халчыйыт А.Г. Егорова, Чурапчы нэһи-лизэтин баһылыгар В.Д. Синцевка, медпс-хияныкүсүбүтүн атыылаһыыга көмөлөспүт урбаанныттарга Д.Е. Захаровка, А. А. Матвеевка тулуйан да көнүмүмэт барҕа мухтабытын тирээбит.

Ожобут, балтыбыт барахсан Нарыйн
сырдык мөссүмүз, истинг мичээрэ бийиги
сүрэхпитигэр мэлдэн тыһыппаах буюу-
ба...

Ийэтэ, аҕата, убайдары, саҕастара.

Эйигин куруук саныахпыт, ахтыахпыт...

Төрөөбүт нэхилдизгэни ис сүрэжтэгэн тагтһыяр, дууһалынын кини туһутар ыалдыар, дойдута үүнэрэни-сайдарыни туһутар мэлдэн туруулаһар эрэ кинигтэгэн бу тьллар кутулдан тахсаһлар: "Халһыт Хадаар халһан да халһын буола туруохтаах. Онно ыччат дьон сайдымылаах, үөрөхтээх, кэскиллээх, туһалаах дьон буолуохтара дигэн мэктээлинибни", — дигэн маһык үтүө тьлллары этэн хаалһарыта Хадаар нэхилдизгэни бочуоттаах олохтоодо, "Гражданский клубизм" бөлүө халһайына, өр сылларга Хадаар орто оскуолатыгар дүрүктэринэн үлэдээбит, ытыктанар быраашпыт, убайбыт Божедонов Петр Васильевич. Кини үс оҕону төрөтөн, сизэ уонна хос сүүнүэр тагталаах аҕалар, эһилэр буолан, орто дойдуттан туораабыта бу дьыл, сэттисини 16 күнүгэр биир сыла тусула.

Петр Васильевич сүүрэр-котор оёо саага Хадаар кырдалалыгар элэс гынан ааспытта. Салгыы Диринг орто оркуулатын бүтэрбитэ. Ийэ дойдутугар ытык нэһини төлөөн, аармыйаба сулууспалаабыта. Аармыйыттан кэлиэ баран, Хадаар кулуту бугар уонна атын хара үлэбэ үлэлээбитэ. Үлээни сымдаан кэтэхтэн историк идэтигэр үөрэммитэ. Үөрэжин бүтэрээбиттэн, учууталынан, дүрүктэриниэн ситиһиннээхтик үлэлээбитэ. Салгыы Хадаар нэһилиэгин баһылыгынан талылан үлээбитэ, дойдутун сайдыытыгар диринг билигини-көрүүтүн ууран туран үлэлээбитэ, дыһун кылаатын киллэрсенбитэ. Төрөөбүт нэһилиэгини устуоруйатын таһаары билэрэ – сир-дойду ааптарын номохторун, үһүйээннэрин уус-уранык кэспээн сохторор. Аны хадаардар удыурдарын, торуттарын билэр соруктаах улахан үлэни тэрийбитэ, архыпка үтүстүк сымдаан, илгэ-төнгөн үөрэннүтэ. Бэйэлэрин удыурдарын, убайыттан истик бигингэр олохуран, 13 калүөнүбэ дүрүк үөрэтэн билгэрэннүтэ. Убайыт Баһылай туһунан элбэх матырыяалы суруйан хаалларбыта, кинигэ тахсарыгар үтүк суруйуулары мунууан билэрбитэ. Адабыт Баһылай Бөтүрүбүс үлээни сымдаабыт. Дирингэбэ дедом туһунан диринг икхосоннуох “Дирингэбэ тулааһа оёолор дүтэлэрэ 1942-1972 ес.” дээн кинигэ суруйан билгэрэннүтэ.

Петр Васильевич олобор көрсүбүт күндү кинигинин Феврония Гаврильевнадын үс кыыс оёну төрөтөт, дйтү туттан, сүөһү-ас ниттэн, Хазаар биір ытыктанар ыала буолан олорубуттара. Иккөн үөрөхтөх дыон нэһилиэк ычатын үрдүккэ, сырдыкка уһуйбуттара, кэлэтин-ниттэрин ортогутар ытыктанар учуутал, салаһаһы этилэрэ. Оскула сайдымытар биһин-сатабыл холобуруннар этилэрэ, төһүү күүс буолалара. Нэһилиэккэ ытталар араас дыһалларга, үлэ-хамнаска көхтөөхтүк кытталара. Феврония боркэ ылыһара, уран тарбахтаах иштэтин-ныг этэ. Оттон Петр Васильевич—сцена солбуллубат артыыһа. Элбэк сымакталарга, испэктээктэргэ ооннуура, олус үчүгэйдик ылыһара. Кини дээр сылдан тигээһин тутта сылдьара.

Петр Васильевич бирик тылы булар
ойонсөр-өйкөнөр истинг, чутас доёттор-
дооёо, тирх буолар дьонноого, ытыкта-
нар, сыаалатанар кинибиит буолара.

Кини оёдолорутар, бидинхэ, "чутас дьолутар, ураты нстнг, элэжэй сыйланинаа. Кинрэн кэлтэр эрэ, тулабыт сырдыг түһэрэ, кэлсээнэ-сэлэнэ элбэх буолара барыбытын сыйлаан-кууһан атаахтата мааныным сылдыара. Дьонго-сэргэ, ытыктанара, барыларыгар көмө, өлбүгү буолара. Кэлин баар-суох "бинргэ чэи нснхэр" доторунуун Пөһһн Кимөөһнлүн бэргэ талсан олорон иһэн, убайбыл бэлэхсэн үйтэ үһабатаага хомьулголосх.

Петр Васильевич изложил про-
зрае дьһалларын, кырдаастарын,
дьонун-сэргэтин үйэтигэр сыаллаа-
архымыка анаан эбэх видео устуулар,
хаалларыта. Ол барыта – быраапны
убайбыт изиһиэһин устуоруйатын үйэ-
тинигэ анаабыт үлэстэ этэ. Ытыктык
тапталлаах күндү киһиниэт холобур бую-
лар сырдык олого оҕолоругар, сиэннэри-
гэ салгыта турбута.

Төрөөбүт Халың Хадаарын дыоно-сэргэтэ, ыһааттара убайбыт сырдык мөсүөнүн умнуоххут суоҕа, ахта-санын сымдылахпыт.

Бийргэ төрөөбүтгэрэ, аймахтара

Бизнес-карта: № 46 (1872)
Категория: 2 боч. лик.
Алкоголь 1050. Категория сырьевых 20